

วารสารวิชาการแสงอีสานปีที่ 21 ฉบับที่ 2 ประจำเดือน กรกฎาคม-ธันวาคม 2567

การพัฒนาแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการผลิตสื่อการสอนในการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักศึกษาสาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

The Development of A Learning Management Model to Develop Teaching Media Production Skills for The Social Studies, Religion, and Culture Subject for Students in Teaching Social Studies Mahamakut Buddhist University Isan Campus

พระปลัดวสันต์ ธีรวโร(เกษงาม)¹ ,นิรัช เรืองแสน² ,วิทยา ทองดี³

Phapaladwasan Teerawaro(Ket-ngam)¹ ,Niraj Ruangsang² ,Vitthya Thongdee³

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น

Doctor of Education Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Khon Kaen Campus

Author for Correspondence: Email; wasan.ket@mbu.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์คือ (1) เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการผลิตสื่อการสอนในการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักศึกษาสาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน (2) เพื่อพัฒนาแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการผลิตสื่อการสอนในการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักศึกษาสาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน (3) เพื่อทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น และ (4) เพื่อประเมินประสิทธิผลของการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้นี้ดังกล่าว กลุ่มเป้าหมายได้แก่ นักศึกษาปริญญาตรีชั้นปีที่ 3 จำนวน 52 รูป/คน ได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ รูปแบบการจัดการเรียนรู้ คู่มือการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ แบบวัดทักษะการผลิตสื่อการสอน และแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้นี้ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (Dependent)

ผลการวิจัยพบว่า

1) ค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นของประชากรกลุ่มเป้าหมายที่มีต่อปัญหาการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการผลิตสื่อการสอนในการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักศึกษาสาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.37$)

2) รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการผลิตสื่อการสอนในการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักศึกษาสาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน มีองค์ประกอบ 4 ด้าน ได้แก่ ด้านหลักการ ด้านวัตถุประสงค์ กระบวนการจัดการเรียนรู้นี้แบบ IGPEP และการวัดผลทักษะการผลิตสื่อการสอน

วารสารวิชาการแสงอีสานปีที่ 21 ฉบับที่ 2 ประจำเดือน กรกฎาคม-ธันวาคม 2567

3) ผลการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นแสดงให้เห็นว่า คะแนนทดสอบหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และระดับความพึงพอใจของกลุ่มเป้าหมายที่มีต่อรูปแบบอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.61$)

4) ผลการประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการผลิตสื่อการสอนในการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักศึกษาสาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.60$)

คำสำคัญ: การพัฒนารูปแบบ; ทักษะการผลิตสื่อการสอน; ทักษะการผลิตสื่อ

Received:04/06/2567, Revised:19/08/2567, Accepted:19/08/2567

Abstract

The objectives of this research were: (1) to study the problematic state of learning management for developing instructional media production skills for Social Studies, Religion and Culture subject of students in teaching social studies at Mahamakut Buddhist University, Isan Campus; (2) to develop a learning management model to develop instructional media production skills for Social Studies, Religion and Culture subject of students in teaching social studies at Mahamakut Buddhist University, Isan Campus; (3) to try out the developed learning management model; (4) to evaluate the effectiveness of using such learning management model. The target group included 52 third-year undergraduate students obtained by purposive sampling. The tools used were the learning management model, the model manual, an instructional media production skill test and a satisfaction questionnaire. Statistics used in data analysis were: mean, standard deviation, and t-test (Dependent).

The research results were as follows:

1) The mean value of the opinions of the target population towards learning management problems for developing instructional media production skills in learning social studies, religion and culture of students in teaching social studies at Mahamakut Buddhist University, Isan Campus was at a high level (μ) = 4.37).

2) The learning management model to develop instructional media production skills for learning social studies, religion and culture of students in teaching social studies at Mahamakut Buddhist University, Isan Campus consisted of for components: principles, objectives, IGPEP learning management process and evaluation of instructional media production skills.

วารสารวิชาการแสงอีสานปีที่ 21 ฉบับที่ 2 ประจำเดือน กรกฎาคม-ธันวาคม 2567

3) The experimental results of the developed learning management model showed that the posttest scores were significantly higher than that of the pretest at the level of .01, and the target group's satisfaction with the model was at a high level ($\mu = 4.61$)

4) The results of the evaluation of the effectiveness of the learning management model for developing instructional media production skills in learning social studies, religion, and culture. of teaching social studies students at Mahamakut Buddhist University, Isan was at the highest level ($\bar{x} = 4.60$).

Keywords: Model Development; Learning Management; Media Production Skills

1. บทนำ

ประเทศไทยได้เข้าสู่ยุคแห่งการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 อย่างเต็มรูปแบบ การจัดการเรียนการสอนได้มุ่งเน้นพัฒนาการเรียนรู้ นวัตกรรม การรู้เท่าทันเทคโนโลยีและสามารถนำมาต่อยอดแก้ปัญหาได้อย่างเป็นระบบและทักษะด้านสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี การเรียนรู้จักสื่อและการรู้เท่าทันสื่อ และการใช้เทคโนโลยีใหม่ได้อย่างเหมาะสม (วิโรจน์ สารัตนะ, 2557) นโยบายของกระทรวงศึกษาธิการในการพัฒนาเยาวชนของชาติเข้าสู่โลกยุคศตวรรษที่ 21 และมุ่งเป้าหมายการศึกษา 4.0 มุ่งส่งเสริมผู้เรียน มีคุณธรรม จริยธรรม รักความเป็นไทย มีทักษะการคิดวิเคราะห์คิดสร้างสรรค์มีทักษะด้านเทคโนโลยี สร้างนวัตกรรมสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2559) สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2562) ได้ปรับโครงสร้างประเทศไทยไปสู่ประเทศไทย 4.0 มีการกำหนดจากแผนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 โดยมุ่งพัฒนาสู่ “สังคมที่เข้มแข็งและมีคุณภาพ” สอดคล้องกับนโยบายและยุทธศาสตร์การอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม พ.ศ. 2563-570 และแผนด้านวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม พ.ศ. 2563-2565 กำหนดยุทธศาสตร์ในการพัฒนาประเทศเพื่อปฏิรูปการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 (สมัครสมร รักดีเทวา, 2553) การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เป็นการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่เน้นให้ผู้เรียนสร้างความรู้ใหม่และสิ่งประดิษฐ์ใหม่โดยการใช้กระบวนการทางปัญญา (กระบวนการคิด) กระบวนการทางสังคม (กระบวนการกลุ่ม) ต้องจัดให้สอดคล้องกับความสนใจ ความสามารถและความถนัดเน้นการบูรณาการความรู้ในศาสตร์สาขาต่าง ๆ โดยใช้หลากหลายวิธีการสอน ผู้สอนต้องสอนน้อยลงทำให้เรียนรู้ได้มากขึ้น (Teach less, Learn more) ซึ่งครูใช้วิธีสอนแบบบรรยายหรือครูคอยบอกเล่าให้น้อยลงแต่สนับสนุนให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองเพิ่มขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2552)

สถาบันอุดมศึกษามีภารกิจโดยตรงในการผลิตกำลังคนระดับสูงให้มีคุณสมบัติพร้อมจะเป็นกำลังในการพัฒนาประเทศ ดังนั้น การจัดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษาจึงควรมีความหลากหลาย การเรียนการสอนบนโลกออนไลน์สามารถกระทำได้ทุกที่หากมีสัญญาณอินเทอร์เน็ตและทุกเวลาหากมีความพร้อมทั้งฝ่าย

วารสารวิชาการแสงอีสานปีที่ 21 ฉบับที่ 2 ประจำเดือน กรกฎาคม-ธันวาคม 2567

ของผู้เรียนและผู้สอน การเรียนเกิดขึ้นได้โดยผู้เรียนใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ติดต่อสื่อสารผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเพื่อเชื่อมต่อและสร้างการเรียนรู้รวมถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้สอนและเนื้อหาผ่านสื่อในรูปแบบต่าง ๆ เช่น สื่อ ข้อความ รูปภาพ เสียง สื่อวิดีโอ หรือสื่อมัลติมีเดียต่าง ๆ โดยที่ในขณะนั้นผู้เรียนเพื่อนร่วมชั้นเรียนและผู้สอนไม่ได้อยู่ในชั้นเรียนเดียวกัน แต่สามารถติดต่อสื่อสารปรึกษาและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันได้โดยใช้ email, Chat, Social Network เป็นต้น ลักษณะของการเรียนการสอนออนไลน์สามารถทำได้หลากหลายรูปแบบขึ้นอยู่กับลักษณะของเนื้อหาวิชาและกิจกรรมการเรียนการสอน (สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา, 2552)

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน ได้มีการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีสารสนเทศ การศึกษาค้นคว้าผ่านเครือข่ายเทคโนโลยีดิจิทัล ออกแบบทรัพยากรการเรียนรู้ที่สามารถวัดและประเมินผลการเรียนรู้ผ่านระบบออนไลน์ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนสามารถสืบค้นด้วยตนเองจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ (มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, 2562: 5-6) ดังนั้น การจัดการเรียนรู้ผ่านเว็บ หรือ Online Learning จึงเป็นกระแสสำคัญของการเปลี่ยนแปลงทางการเรียนรู้ยุคใหม่ในศตวรรษที่ 21 ที่ช่วยเสริมประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการจัดระบบการเรียนการสอนในยุคดิจิทัลเพื่อสนับสนุนการเรียนการสอน โดยอาศัยคุณสมบัติและทรัพยากรของเวปไซด์เว็บมาเป็นสื่อกลางในการถ่ายทอดในลักษณะของบทเรียนออนไลน์สามารถเชื่อมโยงเนื้อหาและแหล่งความรู้ต่าง ๆ ให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึงแหล่งข้อมูลได้ง่ายยิ่งขึ้น มีบริการรูปแบบต่าง ๆ มากมายที่สามารถเอื้อประโยชน์ในการนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้

จากความเป็นมาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการผลิตสื่อการสอนในการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักศึกษาสาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดการจัดการเรียนรู้และการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาตามพันธกิจที่สำคัญโดยมุ่งผลิตบัณฑิตทางด้านพระพุทธศาสนาให้มีคุณสมบัติตามปรัชญาของมหาวิทยาลัย ให้บริการวิชาการแก่สังคม ชุมชน และท้องถิ่น การเผยแผ่พุทธธรรม การแก้ปัญหาสังคม การนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันให้เกิดสันติสุข การชี้นำสังคมในทางสร้างสรรค์ และการยุติข้อขัดแย้งด้วยหลักวิชาการพระพุทธศาสนา วิจัยและพัฒนางานวิชาการเชิงลึกด้านพระพุทธศาสนาเพื่อสร้างองค์ความรู้ทางด้านวิชาการพระพุทธศาสนาใหม่ ๆ ให้สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ และเผยแผ่องค์ความรู้ในระบบเครือข่ายการเรียนรู้ที่ทันสมัยและมีประสิทธิภาพต่อไป

วารสารวิชาการแสงอีสานปีที่ 21 ฉบับที่ 2 ประจำเดือน กรกฎาคม-ธันวาคม 2567

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการผลิตสื่อการสอนในการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักศึกษาสาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน
2. เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการผลิตสื่อการสอนในการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักศึกษาสาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน
3. เพื่อศึกษาผลการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการผลิตสื่อการสอนในการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักศึกษาสาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน
4. เพื่อประเมินประสิทธิผลของการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการผลิตสื่อการสอนในการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักศึกษาสาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีขั้นตอนในการศึกษา ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน

การศึกษาข้อมูลพื้นฐานการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการผลิตสื่อการสอนในการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม กลุ่มเป้าหมาย นักศึกษาสาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน จำนวน 139 รูป/คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามสภาพปัญหา ซึ่งผลการประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ที่ระดับ 1.00 และนำเครื่องมือที่ผ่านการตรวจสอบการหาค่าดัชนีความสอดคล้องแล้วไป Try Out กับนักศึกษาการการสอนสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง จำนวน 30 รูป/คน พบว่ามีค่าความเชื่อมั่นที่ระดับ 0.98 และนำไปเก็บรวบรวมข้อมูล โดยวิธีการแจกแบบสอบถามให้กับนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา จำนวน 139 รูป/คน การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์โดยใช้ ความถี่, และร้อยละ, ข้อเสนอแนะและแนวทางในการจัดการเรียนรู้ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ขั้นตอนที่ 2 การออกแบบและพัฒนารูปแบบ

เป็นการนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานระยะที่ 1 มาสังเคราะห์เป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ได้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ และคู่มือการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 9 รูป/คน ดำเนินการโดยวิธีการสนทนากลุ่ม (Focus group) ตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการผลิตสื่อการสอนในการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม ตรวจสอบความเหมาะสม/ความสอดคล้องเชิงโครงสร้างของคู่มือโดยใช้แบบมาตรา ประเมินค่า (Rating Scale) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบประเมินคุณภาพร่างรูปแบบการจัดการเรียนรู้

วารสารวิชาการแสงอีสานปีที่ 21 ฉบับที่ 2 ประจำเดือน กรกฎาคม-ธันวาคม 2567

ขั้นตอนที่ 3. การทดลองใช้รูปแบบการสอน

เป็นการนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ไปใช้กับกลุ่มเป้าหมายจำนวน 52 รูป/คน โดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง คือนักศึกษาชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ รูปแบบการจัดการเรียนรู้ คู่มือรูปแบบการจัดการเรียนรู้ และเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินทักษะการผลิตสื่อการสอน ได้แก่ แบบทดสอบความรู้ แบบวัดทักษะการผลิตสื่อการสอน และแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้

ขั้นตอนที่ 4. การประเมินประสิทธิผลของการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้

การประเมินประสิทธิผลของการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการผลิตสื่อการสอนในการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม โดยวิธีการใช้ผลหลังการทดลองใช้รูปแบบ และผลการสอบถามความพึงพอใจและข้อเสนอแนะจากการแจกแบบสอบถามผู้เรียน

4. ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องการพัฒนาารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการผลิตสื่อการสอนในการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักศึกษาสาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน สรุปผลการวิจัย ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการผลิตสื่อการสอน **พบว่า** ความคิดเห็นของนักศึกษาสาขาวิชาการสอนสังคมศึกษาที่มีต่อปัญหา สภาพปัจจุบันและการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ โดยมีค่าเฉลี่ย (μ) = 4.37 อยู่ในระดับมาก

2. ผลการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการผลิตสื่อ **พบว่า** หลักการของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการผลิตสื่อการสอนในการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักศึกษาสาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

2.1) หลักการของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ เป็นกระบวนการทางสติปัญญาหรือกระบวนการทางสมองซึ่งบุคคลใช้ในการสร้างความเข้าใจหรือการสร้างประสบการณ์ให้แก่ตนเองเป็นกระบวนการทางสังคมซึ่งเป็นสิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นได้ทั้งจากการคิดและการกระทำรวมทั้งการแก้ปัญหาและการศึกษาวิจัยต่าง ๆ ทำให้ผู้เรียนรู้สึกผูกพันเกิดความสนใจไปสู่การเรียนรู้เป็นกิจกรรมที่นำมาซึ่งความสนุกสนานหรืออาศัยสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมเกิดขึ้นได้ตลอดเวลาทุกสถานที่ส่งผลต่อการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงตนเองทั้งด้านเศรษฐกิจ ความรู้สึก ความคิด และการกระทำเพื่อการดำรงชีวิตอย่างปกติสุขและสมเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์สร้างวัฒนธรรมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตจึงเป็นกระบวนการที่ยั่งยืนช่วยให้บุคคลและสังคมมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

2.2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการพัฒนาสื่อการสอนและเทคโนโลยีสารสนเทศในการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม มีวัตถุประสงค์เพื่อ

วารสารวิชาการแสงอีสานปีที่ 21 ฉบับที่ 2 ประจำเดือน กรกฎาคม-ธันวาคม 2567

พัฒนานักศึกษาวิชาชีพครูให้เกิดความคิดสร้างสรรค์เพื่อสร้างสรรค์ผลงานในการพัฒนานวัตกรรมทางการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนในชั้นเรียน

2.3) กระบวนการจัดการเรียนรู้ กระบวนการจัดการเรียนรู้ตามแนวทาง (IGPEP) เป็นกระบวนการจัดกิจกรรมที่มีขั้นตอนและเทคนิคตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยมกับพุทธรนิยม (Behavior Cognitivist) ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ใช้กระบวนการความคิดเพื่อสร้างสรรค์ผลงาน โดยมีกระบวนการ 5 ขั้นตอนต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 แจ้งจุดประสงค์ (Informing the learner of the objective) เป็นการบอกให้ผู้เรียนทราบถึงเป้าหมายหรือผลที่จะได้รับการเรียนบทเรียนนั้นโดยเฉพาะเพื่อให้ผู้เรียนเห็นประโยชน์ในการเรียน เห็นแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนทำให้ผู้เรียนวางแผนการเรียนของตนเองได้นอกจากนั้นยังสามารถช่วยให้ครูดำเนินการสอนตามแนวทางที่จะนำไปสู่จุดหมายได้เป็นอย่างดี

ขั้นที่ 2 สร้างความสนใจ (Gaining attention) เป็นขั้นที่ทำให้ผู้เรียนเกิดความสนใจในบทเรียนเป็นแรงจูงใจที่เกิดขึ้นทั้งสิ่งยั่วยุภายนอกและแรงจูงใจที่เกิดจากตัวผู้เรียนเองด้วยครูอาจใช้วิธีการสนทนา ซักถาม ทายปัญหา หรือมีวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่กระตุ้นให้ผู้เรียนตื่นตัวและมีความสนใจที่จะเรียนรู้

ขั้นที่ 3 เสนอบทเรียนใหม่ (Presenting The Stimulus) เป็นการเริ่มกิจกรรมของบทเรียนใหม่โดยใช้วัสดุ อุปกรณ์ต่าง ๆ ที่เหมาะสมมาประกอบการสอน เช่น นวัตกรรมการสร้างสื่อออนไลน์

ขั้นที่ 4 ให้งมือปฏิบัติ (Eliciting The Performance) เป็นการให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติเพื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถแสดงพฤติกรรมตามจุดประสงค์

ขั้นที่ 5 นำเสนอผลงาน (Presentation) เป็นขั้นของการนำเสนอผลงานที่ผู้เรียนได้ออกแบบ

3. ผลการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ พบว่า 1) ผลการเรียนรู้ทักษะการผลิตสื่อการสอนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ตามลำดับและเมื่อเปรียบเทียบระหว่างคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน พบว่า คะแนนสอบหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2) ผลการประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการผลิตสื่อการสอนในการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักศึกษาสาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.61$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านประโยชน์และความพึงพอใจที่ได้รับ ($\mu = 4.72$) รองลงมาด้านสื่อและแหล่งเรียนรู้ประกอบการจัดการเรียนรู้ ด้านบรรยากาศการเรียนการสอน และด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน มีความพึงพอใจมากที่สุด ($\mu = 4.56$) ส่วนด้านเนื้อหาสาระมีความพึงพอใจมาก ($\mu = 4.46$)

4. ผลการประเมินการทดลองใช้และปรับปรุงรูปแบบ

ผลการประเมินการทดลองใช้และปรับปรุงรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการผลิตสื่อการสอนในการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักศึกษาสาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา

วารสารวิชาการแสงอีสานปีที่ 21 ฉบับที่ 2 ประจำเดือน กรกฎาคม-ธันวาคม 2567
มหาวิทยาลัยมหาสารคามวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นราย
ด้านพบว่า ทุกด้านมีผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.60$)

5. อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการผลิตสื่อการสอนในการ
เรียนรู้วิชาสังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักศึกษาสาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา มหาวิทยาลัย
มหาสารคามวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน สามารถอภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

1. สภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการผลิตสื่อการสอนในการเรียนรู้วิชา
สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักศึกษาสาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
วิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน จากผลการวิจัยสะท้อนให้เห็นว่า สภาพการจัดการเรียนการสอนในระดับ
ปริญญาตรีสาขาการสอนสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคามวิทยาลัยวิทยาเขตอีสาน ยังพบปัญหาหลาย
ประการ ซึ่งจะเห็นได้ในการจัดการเรียนรู้ที่ ขาดแรงจูงใจและการกระตุ้นในการเรียนรู้ รวมถึงได้ลงมือปฏิบัติ
จริงเกิดการเรียนรู้ในการผลิตสื่อการสอน และเป็นแนวทางในการพัฒนาสื่อการสอนในสาขาวิชาชีพครู ซึ่ง
สอดคล้องกับแบนดูรา (Bandura, 1986) ซิมเมอร์แมน (Zimmerman, 1998) และคุลและคราสกา (Khul
and Kraska, 1985) ว่ากระบวนการสังเกตตนเองและใคร่ครวญ (Self-observation) จะไม่เกิดผลใด ๆ ต่อ
การกระทำของตนเอง หากนักศึกษาขาดแรงจูงใจและการกระตุ้นในการเรียนรู้ และได้ลงมือปฏิบัติจริง
สอดคล้อง กับ Schunk and Zimmerman (1994) ได้กล่าวไว้ว่า การสร้างแรงจูงใจและการมีส่วนร่วมใน
กระบวนการเรียนรู้ของตนเอง ซึ่งเป็นการช่วยให้ผู้เรียนควบคุมตนเองที่จะทำในสิ่งที่กำหนดไว้เป็นเป้าหมายได้
ดีและมีความมุ่งมั่นตั้งใจในการพัฒนาตนเองไว้ นักศึกษาจะต้องรู้ว่ากำลังทำอะไรเนื่องจากความสำเร็จของ
พัฒนาทักษะตนเอง เป็นส่วนหนึ่งของเป้าหมายที่สำคัญและมีความชัดเจน การที่นักศึกษาสำรวจและสังเกต
ตนเอง จึงเป็นสิ่งสำคัญที่ส่งผลพัฒนาสื่อการสอนให้มีประสิทธิภาพ และส่งผลต่อการพัฒนาพฤติกรรมของ
นักศึกษา ซึ่งมากกว่าการที่นักศึกษาที่ขาดแรงจูงใจในการพัฒนาทักษะการผลิตสื่อการสอน ซึ่งจะพบว่า
นักศึกษาที่มีแรงจูงใจและได้ลงมือปฏิบัติจริง จะมีความสามารถและทักษะในการผลิตสื่ออย่างมีประสิทธิภาพ
และมีความรับผิดชอบต่อตนเอง

2. รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการผลิตสื่อการสอนในการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา
ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักศึกษาสาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคามวิทยาลัย
วิทยาเขตอีสาน รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการผลิตสื่อการสอนในการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา
ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักศึกษาสาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคามวิทยาลัย
วิทยาเขตอีสาน ที่พัฒนาขึ้นมีองค์ประกอบ 4 ประการ ได้แก่ (1) หลักการ (2) วัตถุประสงค์ (3) กระบวนการ
จัดการเรียนรู้ (4) รูปแบบการจัดการเรียนรู้ไปใช้ รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นมีกระบวนการ
ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นที่ 1 แจ้งจุดประสงค์ (Informing the learner of the objective) เป็นการ
บอกให้ผู้เรียนทราบถึงเป้าหมายหรือผลที่จะได้รับจากการเรียนบทเรียนนั้นโดยเฉพาะเพื่อให้ผู้เรียนเห็น
ประโยชน์ในการเรียนเห็นแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทำให้ผู้เรียนวางแผนการเรียนของตนเองได้

วารสารวิชาการแสงอีสานปีที่ 21 ฉบับที่ 2 ประจำเดือน กรกฎาคม-ธันวาคม 2567

นอกจากนี้ยังสามารถช่วยให้ครูดำเนินการสอนตามแนวทางที่จะนำไปสู่จุดหมายได้เป็นอย่างดี ขั้นที่ 2 สร้างความสนใจ (Gaining attention) เป็นขั้นที่ทำให้ผู้เรียนเกิดความสนใจในบทเรียนเป็นแรงจูงใจที่เกิดขึ้นทั้งสิ่งยั่วยุภายนอกและแรงจูงใจที่เกิดจากตัวผู้เรียนเองด้วยครูอาจใช้วิธีการสนทนา ชักถาม ทายปัญหา หรือมีวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่กระตุ้นให้ผู้เรียนตื่นตัวและมีความสนใจที่จะเรียนรู้ ขั้นที่ 3 เสนอบทเรียนใหม่ (Presenting The Stimulus) เป็นการเริ่มกิจกรรมของบทเรียนใหม่โดยใช้วัสดุ อุปกรณ์ต่าง ๆ ที่เหมาะสมมาประกอบการสอน เช่น นวัตกรรมการสร้างสื่อออนไลน์ ขั้นที่ 4 ให้ลงมือปฏิบัติ (Eliciting The Performance) เป็นการให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติเพื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถแสดงพฤติกรรมตามจุดประสงค์ ขั้นที่ 5 นำเสนอผลงาน (Presentation) เป็นขั้นของการนำเสนอผลงานที่ผู้เรียนได้ออกแบบ จากผลตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ พบว่า ผลการตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการผลิตสื่อการสอนในการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักศึกษาสาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม วิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน โดยภาพรวมมีระดับความสอดคล้องอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านมีผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.52$) สามารถนำไปใช้ทดลองได้ ทั้งนี้ เนื่องจากรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการผลิตสื่อการสอนในการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักศึกษาสาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม วิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน เป็นการจัดการเรียนรู้ที่กระตุ้นให้นักศึกษามีทักษะการผลิตสื่อการสอน รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการผลิตสื่อการสอนในการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักศึกษาสาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม วิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ และได้ปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้เกิดความสมบูรณ์จนสามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี เห็นได้จากนักศึกษามีผลคะแนนการเรียนรู้ของผู้เรียน ที่สูงขึ้น ทั้งนี้ เนื่องจากรูปแบบการจัดการเรียนรู้ดังกล่าวผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นอย่างเป็นระบบ มีการกำหนดองค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ชัดเจนที่มีการนำข้อมูลพื้นฐานวิเคราะห์ และดำเนินการพัฒนาตามกระบวนการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน (analysis) ขั้นตอนที่ 2 การออกแบบและการพัฒนา (Design and Development) ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้ (Implementation) และขั้นตอนที่ 4 การประเมินผล (Evaluation) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการจัดการเรียนรู้ของ ทิศนา ขัมมณี (2555) ได้กล่าวไว้ว่าองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนรู้จะต้องมีความสัมพันธ์กันเป็นระบบทั้งหลักการทฤษฎี และแนวความคิดต่าง ๆ ที่เป็นพื้นฐานในการจัดการเรียนรู้

3. ผลการประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการผลิตสื่อการสอนในการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักศึกษาสาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม วิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

1) ผลการเรียนรู้ทักษะการผลิตสื่อการสอน ของนักศึกษาสาขาวิชาการสอนสังคมศึกษาที่เรียนตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการผลิตสื่อการสอนในการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักศึกษาสาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม วิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

วารสารวิชาการแสงอีสานปีที่ 21 ฉบับที่ 2 ประจำเดือน กรกฎาคม-ธันวาคม 2567

จากผลการวิจัยพบว่า หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งยอมรับสมมติฐานข้อที่ 1 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นจะลักษณะเป็นหลักการ แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ เพื่อให้ให้นักศึกษามีประสิทธิภาพ โดยการนำความต้องการ ข้อมูลพื้นฐานของผู้ปฏิบัติและผู้ที่เกี่ยวข้องทุกส่วนไปสู่การพัฒนา ตลอดจนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมาสังเคราะห์สรุปจนได้เป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งจากการสังเกตการจัดการเรียนรู้พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้จึงทำให้ผลคะแนนทักษะการผลิตสื่อการสอนออกมาดี ซึ่งนักศึกษาทุกคนทำกิจกรรมอย่างเต็มที่ด้วยความกระตือรือร้นตามคำแนะนำจึงส่งผลให้นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจและมีคะแนนหลังเรียนสูงขึ้น ซึ่งกระบวนการจัดการเรียนรู้ผู้สอนจะกระตุ้นผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุจิตตรา จันทร์ลอย(2564) ได้ศึกษาวิจัยการพัฒนาแบบแผนการเรียนการสอนแบบผสมผสานโดยใช้การออกแบบเป็นฐานร่วมกับเทคนิคสแคมเพอร์เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบนวัตกรรมการศึกษาสร้างสรรค์ของนักศึกษาครุฑมหาวิทยาลัยราชภัฏ การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. เพื่อสร้างรูปแบบการเรียนแบบผสมผสาน
1. เพื่อทดลองรูปแบบการเรียนแบบผสมผสาน
2. เพื่อนำเสนอรูปแบบการเรียนแบบผสมผสาน

พบว่า คะแนนเฉลี่ยของการทดสอบหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 3. ผลการศึกษาความสามารถในการออกแบบนวัตกรรมการศึกษาสร้างสรรค์ พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถในการออกแบบนวัตกรรมการศึกษาสร้างสรรค์สูงกว่าเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

2) ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการผลิตสื่อการสอนในการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักศึกษาสาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคามวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านประโยชน์และความพึงพอใจที่ได้รับ รองลงมาด้านสื่อและแหล่งเรียนรู้ประกอบการจัดการเรียนรู้ ด้านบรรยากาศการเรียนการสอน และด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน มีความพึงพอใจมากที่สุด ส่วนด้านเนื้อหาสาระมีความพึงพอใจมาก ผลการวิจัยสะท้อนให้เห็นว่าผู้สอนมีการวัดและการประเมิน ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุจิตตรา จันทร์ลอย(2564) ได้ศึกษาวิจัยการพัฒนาแบบแผนการเรียนการสอนแบบผสมผสานโดยใช้การออกแบบเป็นฐานร่วมกับเทคนิคสแคมเพอร์เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบนวัตกรรมการศึกษาสร้างสรรค์ของนักศึกษาครุฑมหาวิทยาลัยราชภัฏ พบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจต่อรูปแบบการเรียนการสอนในภาพรวมในระดับมาก

4. ผลการประเมินการทดลองใช้และปรับปรุงรูปแบบ

ผลการประเมินการทดลองใช้และปรับปรุงรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการผลิตสื่อการสอนในการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักศึกษาสาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคามวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยการประเมินจากการสอบถามความพึงพอใจหลังการทดลองใช้รูปแบบโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.60$) ทั้งนี้อาจเพราะว่ารูปแบบการจัดการเรียนรู้ออกให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ กระตุ้น ผู้เรียนให้มีความกระตือรือร้น

วารสารวิชาการแสงอีสานปีที่ 21 ฉบับที่ 2 ประจำเดือน กรกฎาคม-ธันวาคม 2567

แสดงความคิดเห็นอย่างมีอิสระ พร้อมสร้างปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี และยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของสุพรรณิ บุญหนัก และคณะ(2564: 53-70) ได้ศึกษาวิจัยรูปแบบการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ของ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง มีพบการค้ำพุดังนี้ (1) การจัดเตรียมเนื้อหา การจัดเตรียมสื่อการเรียนการสอน การจัดเตรียมวิธีการวัดผลการเรียน ผลการประเมิน พบว่า ความสอดคล้องกันอยู่ในระดับมากที่สุด (2) การสาธิตการเรียนการสอนออนไลน์ จากการประเมินพบว่า โดยภาพรวมของการสาธิตการเรียนการสอนออนไลน์ อยู่ในระดับมาก (3) การจัดอบรมนักศึกษาในการเรียนการสอนออนไลน์ ผลการประเมิน พบว่า โดยภาพรวมของการสาธิตการเข้าใช้งานระบบ การรับ-ส่งงานของนักศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด (4) การศึกษาความพึงพอใจการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ นักศึกษามีความพึงพอใจการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

6. ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยเรื่องการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการผลิตสื่อการสอนในการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักศึกษาสาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน ผู้วิจัยมีข้อค้นพบและแนวคิดที่เป็นข้อเสนอแนะ ดังนี้

1) ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 ในการนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการผลิตสื่อการสอนในการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักศึกษาสาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน ไปใช้ ผู้บริหารและอาจารย์ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยทุกแห่งควรดำเนินการดังนี้

1.2 คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา ระดับปริญญาตรี ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ควรมีนโยบายที่ชัดเจนในการส่งเสริมให้มีการพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนโดยนำรูปแบบการเรียนการสอนนี้ไปสู่การปฏิบัติที่เป็นระบบเพื่อการเปลี่ยนแปลงด้านการจัดการเรียนรู้ในระดับปริญญาตรีสาขาวิชาอื่น ๆ ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ทุกวิทยาเขต วิทยาลัย ให้มีคณะกรรมการดำเนินงานจัดอยู่ในโครงสร้างของการบริหารงานของคณะศึกษาศาสตร์ในระดับปริญญาตรี มีการกำหนดแนวทางดำเนินการอย่างเป็นระบบ ต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ

1.3 มีการสนับสนุนและส่งเสริมให้มีการดำเนินการฝึกอบรมอาจารย์ผู้สอนในระดับปริญญาตรี ที่สอนในสาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา ในเรื่องการจัดการเรียนการสอนตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการผลิตสื่อการสอน โดยดำเนินการให้เป็นระบบและต่อเนื่อง อาจจะเป็นการเสริมสร้างและพัฒนาประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น อันจะเป็นการพัฒนาทักษะการผลิตสื่อของนักศึกษาในระดับปริญญาตรี ตามนโยบายของมหาวิทยาลัยแห่งศีลธรรมและดิจิทัล ต่อไป

วารสารวิชาการแสงอีสานปีที่ 21 ฉบับที่ 2 ประจำเดือน กรกฎาคม-ธันวาคม 2567

2) ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

2.1 ควรเพิ่มระยะเวลาในการจัดการเรียนการสอนเพราะการนำเสนองานในแต่ละกลุ่มใช้ระยะเวลาไม่เท่ากัน การกำหนดระยะเวลาที่เพียงพอ จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาความรับผิดชอบตนเองของนักศึกษาโดยตรง

2.2 ผู้สอนควรยกตัวอย่างเพื่อเป็นแนวทางในการวิเคราะห์ประเด็นที่ได้มอบหมายให้มีความชัดเจน เพื่อที่จะทำให้นักศึกษามีความเข้าใจมากขึ้นและสามารถทำกิจกรรมเสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนด

3) ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

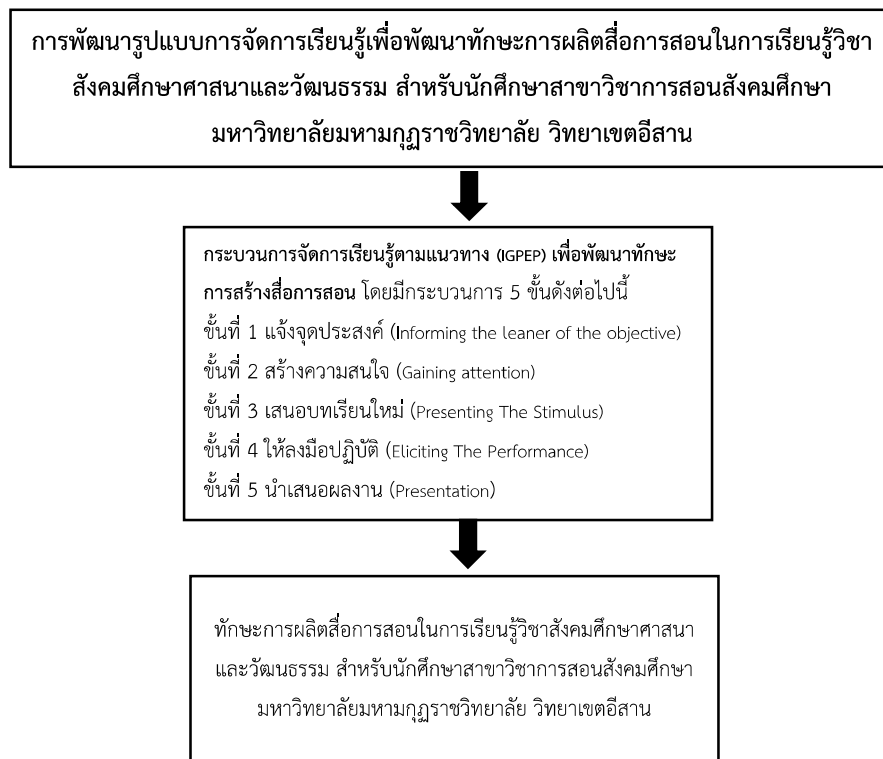
3.1 การนำเอาระเบียบวิธีวิจัยและพัฒนามาใช้เพื่อพัฒนาทักษะการผลิตสื่อการสอน และนักศึกษาวิชาชีพครูนำผลการเรียนรู้สู่การพัฒนานั้นสามารถนำเอาหลักการแนวคิดในงานวิจัยไปบูรณาการเข้ากับหลักการและแนวคิดของการวิจัยและพัฒนาในทัศนะอื่น เพื่อให้เป็นระเบียบวิธีวิจัยที่มีคุณภาพยิ่งขึ้นต่อไป

3.2 ควรนำแนวคิดหลักการทางทฤษฎีคำสอนทางพระพุทธศาสนาเสริมพลังซึ่งกันและกันเพื่อเสริมพลังทักษะการสอนสาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา สามารถนำไปใช้กับการพัฒนาทักษะที่สำคัญและความคิดสร้างสรรค์ให้กับผู้เรียน

7. ข้อค้นพบจากการวิจัย

การพัฒนาแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการผลิตสื่อการสอนในการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักศึกษาสาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน สรุปตามแผนภาพดังต่อไปนี้

วารสารวิชาการแสงอีสานปีที่ 21 ฉบับที่ 2 ประจำเดือน กรกฎาคม-ธันวาคม 2567

ภาพที่ 1 กระบวนการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้
ที่มา: สังเคราะห์โดยผู้วิจัย

8. บรรณานุกรม

ทิตินา แคมมณี. (2555). ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ.

กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม วิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน. (2562). หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิตสาขาวิชาการ

สอนสังคมศึกษา (4 ปี) หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2562. : ขอนแก่น, หน้า 5-6

วิโรจน์ สารัตนะ. (2557). ภาวะผู้นำ: ทฤษฎีและนันทันที่ทันสมัยปัจจุบัน. กรุงเทพฯ: ทิพย์ วสุทธิ์

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2552). กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ

พ.ศ.2552 (Thai Qualifications Framework for Higher Education). เอกสาร

ประกอบการประชุมเชิงปฏิบัติ เรื่อง “กรอบมาตรฐานคุณวุฒิ : การพัฒนารายละเอียดของหลักสูตร และรายวิชาให้มีคุณภาพ” วันที่ 30 กันยายน – 2 ตุลาคม 2552 ณ โรงแรมเรดิสัน กรุงเทพมหานคร.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2559). สรุปสาระสำคัญแผนพัฒนาเศรษฐกิจ

และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบสอง พ.ศ. 2560-2564. กรุงเทพฯ: สำนักงาน คณะกรรมการพัฒนา

เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติสำนักนายกรัฐมนตรี.

- วารสารวิชาการแสงอีสานปีที่ 21 ฉบับที่ 2 ประจำเดือน กรกฎาคม-ธันวาคม 2567
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2562). ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี(พ.ศ. 2561-2580). (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการ ยุทธศาสตร์ชาติ
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
- สมัครสมร ภัคดีเทวา. (2553). การพัฒนารูปแบบการออกแบบการเรียนการสอนอีเลิร์นนิ่งระดับ
- บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชา
- หลักสูตรและการสอน, ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยศิลปากร
- สุจิตตรา จันท์ลอย. (2564). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานโดยใช้การออกแบบเป็น
- ฐานร่วมกับเทคนิคแคมเพอร์เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบนวัตกรรมการศึกษา
- สร้างสรรค์ของนักศึกษาครุมหาวิทยาลัยราชภัฏ, วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชา
- เทคโนโลยีการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สุพรรณิ บุญหนัก และคณะ. (2564). รูปแบบการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ของ
- มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง. วารสารศรีล้านช้างปริทรรศน์ ปีที่7
- ฉบับที่2 ประจำเดือน กรกฎาคม – ธันวาคม 2564, 53-70
- Bandura, A; & Cervone, D, Differential. (1986) **engagement of self-reactive influences**
- in Cognitive motivation**, Organizational Behavior and Human Decision Processes.
- Khul, J., Kraska. (1985). **Volitional Mediators of Cognition-Behavior Consistency : Self-**
- Regulatory Processes and Action Versus State Orientation.** In Khul, J and
- Beckmann,
- J. Action Control from Cognition to Behavior Germany: Springer-Verlag. Berlin.
- Schunk, D. H. and B. J. Zimmerman. (1994). **Self-Regulation of Learning and Performance:**
- Issues and Educational Applications.** New Jersey: Erlbaum. cited in Schunk,
- D. H.2000. Learning Theories: An Educational Perspective. 3 rded. New Jersey :
- Prentice-Hall, Inc.
- Zimmerman, B. J. (1998). **Developing self-fulfilling cycle of academic regulation: An**
- analysis of exemplary instruction models.** In Schunk, D. H. and Zimmerman, B. J.
- (Eds.), Selfregulated learning: From teaching to self-reflective practice (pp. 1-19). New
- York: Guilford